

2. Мар'яненко Л. В. Самодетермінація учнів у процесі навчально-пізнавальної діяльності. *Психологічні чинники самодетермінації особистості в освітньому просторі* монографія / [Максименко С. Д., Куценко-Лада Г. В., Пророк Н. В. та ін.] ; за ред. Максименка С. Д. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. С. 234–264. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/1942/>

3. Основи філософських знань : підручник / Горлач М. І., Кремень В. Г., Ніколаєнко С. М., Требін М. П. та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 1028 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Horlach_Mykola/Osnovy_filosofskykh_znan.pdf

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-393-7-38>

Фефелова В. В.,

*магістрант кафедри психології, філософії та суспільних наук
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*

Науковий керівник: Дробот О. В.,

доктор психологічних наук, професор,

*професор кафедри психології, філософії та суспільних наук
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*

СМИСЛОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ ПРИ ВИКОРИСТАННІ НЕВЕРБАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ

Спілкування – це взаємодія двох або більше людей, під час якої виникає психічний контакт, що проявляється в обміні інформацією.

Невербальне спілкування – це процес передачі повідомлення без використання слів. Воно включає жести, міміку, тон голосу, поставу та місце, де ви стоїте під час спілкування [2]. Ці невербальні елементи можуть допомогти або перешкодити чіткому розумінню вашого повідомлення. Однак інтерпретація невербальних сигналів є складним завданням, оскільки вони можуть мати різні значення в різних контекстах.

Наприклад, ви можете спостерігати за невербальними ознаками, щоб зрозуміти, як ваші інші люди реагують на вас. Посмішки на обличчях, хмурість та інші невербальні відповіді можуть вказувати на їхні почуття та настрій. Однак важливо пам'ятати, що контекст та індивідуальні особливості можуть впливати на сприйняття невербальних сигналів.

Незважаючи на відсутність слів, невербальні сигнали можуть відігравати важливу роль у ваших взаємодіях з іншими людьми, оскільки людина не завжди відкрито висловлює свої емоції, переживання та навіть думки.

Смислове навантаження (або семантичне навантаження) відноситься до значення, яке вкладається в слова, фрази або речення, жести та міміку. Це те, що вони виражають або передають, включаючи конкретність, емоції, інтенсивність та контекст. Смислове навантаження може бути різним в різних контекстах, і воно визначається не тільки семантичним значенням, але й використанням у взаємодії та зв'язком з іншими словами та знаками.

Психосемантика досліджує різні форми існування значень в індивідуальній свідомості (поняття, образи, символи, символічні дії), аналізує вплив мотиваційних факторів і емоційних станів суб'єкта на систему, що формується в нього. [6, с. 296]

Це дозволяє аналізувати вплив всіх емоційних станів і мотиваційних чинників на формування системи значень у кожного індивідуального суб'єкта.

Невербальне спілкування – це спосіб передачі інформації без використання слів. Воно включає в себе жести, міміку, погляди, поставу тіла та інші невербальні сигнали, які можуть впливати на сприйняття співрозмовників.

Люди навчилися брехати словами, але невербальна комунікація дозволяє нам поринути у сприйняття справжнього стану та намірів особистості. Невербальні сигнали відображають психоемоційний стан людини неусвідомлено, тобто він не керується свідомістю, а отже буде більш правдивим. Навички невербального спілкування дозволяють розпізнавати справжні почуття людей і знаходити до них підхід [7]. Кожен елемент поведінки, здатний виражати емоції або їх відтінок.

Деякі невербальні комунікації визнаються в різних культурах і є універсальними, тоді як вербальне спілкування існує виключно для користувачів певного мовного діалекту.

Невербальне – значить, несловесне. Мова невербального спілкування – це мова тіла та інтонацій. Головна його особливість – за допомогою цих засобів можна сказати все, що з тих чи інших причин неможливо озвучити. Наприклад, флірт на 95% складається з поглядів, жестів, поз, інтонацій, натяків і лише на 5% – зі слів. Фліртувати можна, розмовляючи, про що завгодно, або не розмовляючи ні про що.

Невербаліка лежить в основі будь-якого спілкування: навіть в процесі розмови по телефону людина висловлює ті чи інші відтінки емоцій за допомогою інтонацій і за інтонаціями ж розпізнає настрій співрозмовника. У живій розмові безперервно працюють міміка і жестикуляція – саме вони

роблять вербальне спілкування жвавим і емоційно насиченим. Навряд чи когось влаштує нерухомий співрозмовник з кам'яним обличчям і рівним голосом, в кращому випадку люди подумують, що він нездужає.

Вираз натуральних емоцій завжди симетричний (виключаючи індивідуальні випадки). Асиметрія при відображенні емоцій може бути пов'язана з роботою півкуль, контролюючих ліву і праву сторони нашого обличчя. Саме по асиметрії обличчя тренований спостерігач може виявити маніпуляцію, розрізнити природну і штучну поведінку [4, с. 74].

Бувають такі ситуації, коли під час розмови людина не бажає проявляти свої справжні емоції, стурбованість або втому, злість або ж радість. Для того, щоб краще зрозуміти співрозмовника і існує невербалістика. Відомо, що те, як ми говоримо, часто є більш важливим, ніж сам зміст повідомлення. Вимовлене слово ніколи не є нейтральним. Голосові характеристики – важливий чинник формування нашого способу в сприйнятті інших, при цьому або ми володіємо своїм голосом, або стаємо його жертвами [4, с. 79–80].

Ми знаємо, наскільки важко розшифрувати єдине словесне повідомлення відправника через довільний, абстрактний і неоднозначний характер мови. Але подумайте, наскільки складніше декодувати ще більш неоднозначні та множинні невербальні сигнали, які ми приймаємо, такі як зоровий контакт, міміка, рухи тіла, одяг, особисті артефакти та тон голосу одночасно. Незважаючи на цю складність, ми вчимося і здатні декодувати невербальне спілкування [1].

Наприклад, у мові програмування кожен кодовий символ відображає певну дію або інструкцію, і його смислове навантаження визначає, яку дію він виконує. Слова та символи також несуть своє смислове навантаження. Вони можуть викликати різні емоції, передавати ідеї або викликати асоціації.

Наші повсякденні спостереження доводять, що в спілкуванні з допомогою невербальної структури виявляються раніше, ніж через слова, відносини партнерів по спілкуванню, їх психологічний стан, соціальні ролі. Таким чином, невербальна структура спілкування наділена своєрідним пріоритетом при створенні образу партнера і всієї ситуації спілкування і частіше виконує функцію доповнення або заміщення мовних повідомлень [4, с. 73].

Найважливішою особливістю невербальної комунікації є те, що вона здійснюється за участю різних сенсорних систем: зору, слуху, відчуття, смаку, нюху. Завдяки полі-сенсорній природі невербальна комунікація має декілька видів: кінесика, такесика, проксемика, паралінгвістика і екстралінгвістика. Дані види не ізольовані один від одного, а перебувають

у взаємодії, іноді доповнюють один одного або вступають у протиріччя. Кожен символ має своє смислове значення [5, с. 33].

Смислове навантаження вказує на значення, яке несе слово, вираз, міміка чи будь-який інший прояв невербальної структури. Це суттєвий аспект мови, оскільки кожен знак несе і смислове, і емоційне навантаження. Смислове навантаження визначає, яким чином слова і знаки впливають на сприйняття та передачу інформації.

Таким чином, невербальне спілкування є важливим аспектом комунікації, і розуміння його принципів може допомогти нам ефективніше розуміти оточуючих і проявляти власну сутність.

Отже, спілкування – це не просто обмін інформацією, але й спосіб з'єднатися з іншими, розширити свій кругозір, розвивати вміння слухати та висловлювати свої думки.

Невербальне спілкування є важливою складовою нашого спілкування і виникає без використання слів. Воно передає повідомлення за допомогою міміки, жестів, пози тіла, тону голосу, контакту очей та інших невербальних засобів.

Невербальні сигнали можуть мати сильний вплив на сприйняття повідомлення та наше розуміння інших людей. Наприклад, міміка обличчя може відобразити наші емоції, жести можуть підкреслити наші слова або вказати на наші наміри, пози тіла можуть відображати наші почуття комфорту або дистанції.

Невербальне спілкування може бути універсальним, тобто сприйматися і розумітися усіма людьми незалежно від мови, а також культурно залежним, коли певні невербальні засоби мають різне значення в різних культурах.

Іноколи невербальні сигнали можуть бути більш сильними, ніж слова, і вони можуть викликати різні емоції та враження у співрозмовника. Невербальна комунікація підпорядковується певним правилам, які потрібно знати, щоб правильно розшифрувати код.

Тож, невербальне спілкування відіграє важливу роль у нашому повсякденному житті. Воно допомагає нам розуміти інших людей, виражати свої почуття та наміри, покращує якість комунікації і сприяє побудові міжособистих відносин.

Список використаних джерел:

1. Відмінності між вербальним та невербальним спілкуванням
URL: LibreTexts – Ukrayinska
2. Електронна бібліотека. Принципи невербальної комунікації
URL: LibreTexts – Ukrayinska
3. Корягіна Н. А. Психологія спілкування. URL: Базові системи невербальної комунікації

4. Кунціна В. Н., Казарінова Н. В., Погольша В. М. Міжособистісне спілкування, 544 с., 2001
5. Лабунська В. А. Невербальне поведінка (соціально-перцептивний підхід), 135 с., 1986
6. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т.2 : Ковалів Ю.І. URL: Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive
7. Невербальне спілкування URL: <https://ukr.media/psihologiya/425643/>
8. Панфілова Л. П. Теорія і практика спілкування. 2012 С. 61.
9. Словник української мови URL: slovnuk.ua

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-393-7-39>

Чайка Р. М.,

*аспірант кафедри політичної та міжнародної психології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Науковий керівник: **Зеленін В. В.,***

*кандидат психологічних наук,
професор кафедри політичної психології та міжнародних відносин
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*

ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОГО КАР'ЄРНОГО УСПІХУ ДЛЯ ІТ-СПЕЦІАЛІСТІВ

Кар'єрний успіх можна визначити як «здобуття позитивних психологічних та професійно пов'язаних результатів або досягнень, що є наслідком робочого досвіду особистості» [1].

Тема успіху в кар'єрі є ключовою в дослідженнях з професійної та організаційної психології, з огляду на різноманітні підходи до його визначення та оцінки. Література часто пропонує розділити це поняття на об'єктивний та суб'єктивний кар'єрний успіх, надаючи цим комплексний підхід до аналізу професійних досягнень.

В історичному контексті, кар'єрний успіх більшою мірою вимірювався через об'єктивні критерії. Однак, сучасні дослідження зосереджуються більше на суб'єктивних аспектах, що відображає більш глибоке розуміння кар'єрного успіху у сьогоденні. Це вказує на те, що кар'єрний успіх включає не тільки зовнішні досягнення, але й особистісне задоволення та самореалізацію.

Сучасне бачення кар'єрного успіху враховує як об'єктивні, так і суб'єктивні компоненти, визнаючи значущість зовнішніх